

2 Pita

Yäŋ-yäkŋarani äma täŋo man jopi yäpä-siwoŋ takta manbinjam

1 ¹Man ŋowä Saimon-Pita näkä kudän täyat. Nák Jesu Kristo täŋo watä epän äma ba aposoro kubä. Täŋkaŋ ämawebé nadäkinik nintä yäpmäŋ kuŋat täkamäŋ udegän yäpmäŋ kuŋat täkaŋ inta yäŋpäŋ man ŋo kudän täyat. Nadäkinik yäyat uwä nadäkinik Anutunin ba waki keri-ken nanik nimagurani Jesu Kristo unitäŋo täktäk siwoŋi terak yäpumäŋo u. Nadäkinikn u imaka jopi nämo, unita iyap takinik täk täkamäŋ. ^{2 a} Täŋpäkaŋ Anutu ba Ekäniñin Jesu Kristo unitäŋo manbinjam daniŋpäŋ yäŋpäŋ-nadäk täŋ irirä unitäŋo orakoraki ba bänep pidämtä inken tokŋek-inik pat tamik täyon.

Ninä Anututä inita iwoyäŋpäŋ nipmaŋkuk

^{3 b} Jesu Anutu ude itkaŋ kehäromini inipärík kubä unitä kehäromi nimij moreŋirän irit kehäromita biŋam itta, ba kudän Anututä ini gäripi nadäk täyak u täŋpeŋ kuŋatta nadäk kädet ätuta wäyäkŋenaŋi nämo. Ude kuŋatneta mebärimi käbop nämo peŋkaŋ wäpi biŋam peŋyäjek ikek kwawak niwoŋäreŋkuk. Uterak, ba ninta yäŋpäŋ epän säkgämän kubä täŋkuko uterak inita biŋam yäŋpäbä nipmaŋkuk. ⁴ Ude täŋkuko uwä imaka säkgämän-inik, gwäki ärowani nimikta yäŋkehärom taŋkuko u nimijkuko ubayäŋ. Täŋirän iron uterak kome täŋo nadäŋ gärip ba kangärip waki äma täŋo bänepi täŋpänwak täkaŋ u täga irepmitpäŋ bänep nadäk-nadäkjin Anutu täŋo ude bumik äworek täyak.

⁵ Mebäri unitagän kudän siwoŋi mebäri mebäri yäpurärätpäŋ yäpurärätpäŋ täŋpäŋ kuŋat täkot. Nadäkinikjin nikek itkaŋ kudän siwoŋi pewä ahäwäpäŋ kaŋ kuŋarut. Täŋkaŋ kudän siwoŋi terak kuŋatpäŋ kudän siwoŋi Anututä gäripi nadäk täyak unita yäŋpäŋ-nadäk täk täkot.

^a 1:2 Jud 2   ^b 1:3 1Pi 2:9

^{6c} Ude täŋkaŋ irit kuŋat-kuŋatjinta watäni itkaŋ bäräpi gänaŋ gwäk pimiŋpäŋ kuŋat täkot. Ude täŋkaŋ Anututä iniken kudän siwoŋi u iŋitpäŋ ini bumikgän kuŋat täkot. ⁷Ude täŋpäŋ notjiye kowat nadäŋ imän täŋpäŋ iron kädet bureni pewä ahäk täyon. ⁸Kudän udewani koreŋpäŋ yäpmäŋ kuŋatneŋ. Yäpmäŋ kuŋarirä taŋi tokjenayäŋ täkaŋ uwä eruk nadäk Jesu Kristoken nanik yäpuŋo uwä jopi nämo api täŋpek. Nämo, u irit kuŋat-kuŋatjinken bureni ahäŋ-bumbum api täneŋ.

⁹Täŋ, äma kubätä kudän siwoŋi udewani nämo yäpmäŋ kuŋarayäŋ täko uwä Anututä kädet ude kaŋ iwarut yäŋ niwet täyak u nämo nadäwän tumbani yäŋ iwetne. U äma dapuri tumbani ba dapuri waki ude bumik. U momini biani ärutpak täwani unita guŋ täyak. ¹⁰Eruk notnaye, in äma udewani nämo äworeneŋ. Nämo, Anututä inita biŋam iwoyäŋpäŋ tämagutkuko unita gwäk pimiŋpäŋ iniken äbot itta epäni kehäromi täneŋ. Ude täŋayäŋ täŋo uyaku nadäkinikjin nämo pewä putärewäpäŋ täŋyabäk-ken nämo api mäneŋ. ¹¹Kädet ude terak Anututä Ekäninin ba waki keri-ken nanik nimagurani ämanin Jesu Kristo täŋo kaŋiwat yewani paot-paori nämo u gänaŋ ärokta api tanij kirewek.

Anutu täŋo man u bureni

^{12d} Notnaye, man u nadäkaŋ. Ba Anutu täŋo man buramimäŋ yäpmäŋ kuŋat täkaŋ u bureni-inik yäŋ nadäŋpäŋ kehäromigän injt täkaŋ. Upäŋkaŋ näk intä man u täŋguŋ takta gäripi nämo nadätat. Unita yänjpäŋ kadäni kadäni pen api täwet täŋpet. ^{13e} I-node kaŋ täŋpa yäŋ nadätat; Nämo kumäŋkaŋ irayäŋ täyat ude bänep nadäk-nadäkjin äneŋi täŋpidäm takta man u wari wari pen api täwet täŋpet. ^{14f} U imata, näkä kumäkta kadäni keräp täyak yäŋ nadätat, Ekäninin Jesu Kristotä näwetkuko ude. ¹⁵Unita näk inken täwetpäŋ täwoŋärek epän kehäromi täŋpayäŋ. Ude täŋpayäŋ täro uyaku kumäŋirawä man täwetpäŋ täwoŋärek täk täyat u juku piŋpäŋ api yäpmäŋ kuŋatneŋ.

^{16g} In nadäkaŋ; Ekäninin Jesu Kristotä kehäromi nikek äbayäŋ täyak unitäjo manbiŋam uku täwetpäŋ täwoŋärek täŋ yäpmäŋ äbumäŋo uwä äma täŋo kobap manpäŋ nämo täwetkumäŋ. Nämoinik, dapuntintä Anutu täŋo wäpi biŋam peŋyäŋek pähap ikek uterak ahäŋirän bureni kaŋkumäŋo unita yäk täkamäŋ. ^{17h} Nin kaŋpäŋ nadäŋitna Anutu Nanintä oraŋ imiŋpäŋ wäpi biŋam inij oretkuk. Täŋkaŋ Anutu wäpi biŋam säkgämän-inik, inipärik kubä iranitä Jesu node iwerirän nadäŋkumäŋ; Iŋowä nanakna bureni, näkŋaken bänepna gämäni-inik. Unita gäripi pähap nadäk täyat yäŋ yäŋkuk. ¹⁸Man kotäk uwä, pom kudupi uterak iritna kunum gänaŋ naniktä äpäŋirän nadäŋkumäŋ.

^{c 1:6} Gal 5:22-23   ^{d 1:12} Jud 5   ^{e 1:13} 2Pi 3:1   ^{f 1:14} 2Ko 5:1; Jon 21:18-19

^{g 1:16} Mat 17:1-5   ^{h 1:17} Mat 17:5

¹⁹ Ude kaηpäj nadäηkumäjō unita man profet bianitā yäηahäwani unita nadäkinik burenī täk täkamäj. Unita in imaka, manbiηjam u juku peηpäj nadäηpäj yäpmäj kuηjarirä api tägawek. Profet täjō man u topän täjō peηyäjektä bipmäj urani gänaη peηyäjek täyak ude. Topäntä ijin yäpmäj kuηtäyon kome yäjek täyak udegän man unitä bänepjin-ken peηyänej tamij yäpmäj kuηtäyon guk pähap wäpi abäyäjektä kaη ahäj tamän. ²⁰Täηpäkaη ηodeta nadäkinik täjput; Imaka kämi ahäkta yäwani profet bianitā yäjkujo u iniken nadäk terak nämo yäηahäjkuj. ^{21ⁱ} Nämo, profet man biani kubä ämatä iniken nadäk terak kubä nämoinkahäjku. Nämo, Kudupi Munapiktä bänepi täηpidäm taη yämiηrän Anututä man yämani u yäηahäjkuj.

Yäη-yäkηarani ämata man

2 ^{1^j} Bian profet jopi ätu Isrel ämawewe bämopi-ken itkujo udegän in bämopjin-ken api ahänej. Ahäjkaη Anutu wäpi terak jop manman, nadäkinik täηpäwak man, u käbop käbop bämopjin-ken api yäηahäjtäj kunej. Ba ugän nämo, Ekäni ärowani suwanjpäj yämagutkuko unita imaka, mäde api ut iminej. Ude tänayäj täjō unita Anututä bäräjek-inik api täηpän wanej. ²Täηpäkaη äma möyaptä unitäjö kädet kuroj iwatpäj kudän ämatä nämo tänaji u api tanej. Täjirä äma nadäkinik nämo täηpanitä yabäηpäj man burenī täjō kädet unita yäηpäj-yabäj yäwat api tanej. ^{3^k} Täηpäkaη äma jopman yäwani unitä monejta yabäηgärip täjkaη Anutu wäpi terak kobap man mebäri mebäri yäηtäkjarirä monej api yäminej. Ude tänayäj täkaη upäjkaη yäpmäj daniwani ämatä manken yepmakta kadäni bian peη yämiηkuko unita itsämäjtag. Ba yäpmäj daniwani ämatä täηpäwak täηpayäj täko u täga nämo api irepmitnej.

^{4^l} Unita imaka bian ahäwani täjō manbiηjam ηode täwera nadäwut; Bian anjero ätutä waki täjirä Anututä nämo yabäj korejuk. Nämo, u geηi waki, awaη bipmäj urani gänaη uken urej täηpän äpmoηpäpäj yen kehäromipäj pädät täηpäj yepmajkuko kadäni pähpta itsämäjkaη. ^{5^m} Ba udegän äma biani biani Anututa mäde ut imijirä nämo yabäj korejuk. Nämo, yäjirän umetä tokätpäj kudup däpuk. Täjkaη Noa, Anutu iηjamiken siwoηi irit kädet täjō manbiηjam yäηahäwani ukät iniken tawaηken nanik ⁷ ugänpäj täηkentäj yämiηpäj yepmajkuk. ^{6ⁿ} Ba kubä pen ηode; Anututä Sodom Gomora ämawewe yabäwän wawäpäj yotpärare yarä ukät ämawewe kudup kädäp pewän päjku pat ijjiwäpäj kädäkut äworejpej kuηkuj. Ude täjkuo uwä ämawewe Anutu mäde ut imik täkaη unitä kaηpäj ηode nadäkta; Nintä terak udegän api

ⁱ 1:21 2Ti 3:16, 1Pi 1:11   ^j 2:1 Mat 24:11; Jud 4   ^k 2:3 Rom 16:18, 1Te 2:5   ^l 2:4 Jud 6

^m 2:5 Stt 6:1-7:24, 8:18, 2Pi 3:6   ⁿ 2:6 Stt 19:24; Jud 7

ahäj nimek. ^{7^o Täj, äma kubä wäpi Lot, Sodom uken itkuko ugänpäj täjkentäj imijuk. Lot, äma täga uwä ämawebetä kädet käbäji-inik u täjirä yabäjkañ nadäj bäräp täjkuk. ^{8^I Ini uwä äma täga upäjkañ kepma kubäkubä ämawewe täjo täktäki yäkyäki waki u yabäjppäj-nadäjkañ bänepi siwojji-ken ägeket pähap nadäjuk, ärowani kudän täk täjkujo unita.}}

^{9^P Eruk unita ñode nadäwut; Ekäntä iniken kudupi ämawebeniye täjyabäk mebäri mebäri-ken nanik täga täjkentäj yämijppäj yämagut täyak. Täj, ämawewe waki kädet iwatta gäripi nadäk täkañ u yabäj yäwat itak. Yabäj yäwat ittäjgän kowata yäpmäk-yäpmäk kadäni-ken kowata api yämek. ^{10^q Bureni, äma kangärip ba nadäj gärip waki täjppäj kubokäret kädet ämatä nämo tänaji täk täkañ u, ba Anutu täjo man iwatpäj gämori-ken kuñatta bitnäk täkañ uwä kowata yäpmäk-yäpmäk kadäni-ken täga nämo api irepmiteñ. Nämoinik!}}

Äma uwä äma jop manman yäwani bämopjin-ken itkañ u. U iniken gupi yäpmäj ärojppäj iniken gärip ugän iwat täkañ. Täjkañ imaka wäpi biñam ikek kunum gänañ irani u yäjärok yäwetta umun kubä nämo täk täkañ. ^{11^r Nadäkañ, ajero, äma udewani yärepmit morenjppäj kehäromi nikek it täkañ upäjkañ Ekäni injamiken itkañ jop manman terak nämoinik yäniñ wärat täkañ. ^{12^s U kawut! Profet jopi uwä imaka nämo nadäwä tärek täkañ unita man waki bumta yäk täkañ. U tom ägwäri bumik, nadäk-nadäki nämo. Tom ude, iniken gup täjo gärip ugän iwaräntäk täkañ. Tom ämatä yabäjppäj däpmäkta yäwani udegän äma uwä paotta biñam täkta yäwani. ^{13^t UWä äma ätuta komi yämic täkañ kowata komi udegän api yäpneneñ. Imaka unita gäripi nadäk täkañ uwä käbop nämo peñkañ kepma käroj gäripini däpmäj tärekta kudän waki mebäri mebäri wari wari täk täkañ. Ba inkät ketem bok täjnäk täkañ unitä äjnak-äjnakjin uwä täjpwäi imaka käbäj täwani taräki ude äworek täkañ. Ude täjppäj oretoret täk täkañ.}}}

¹⁴Täjppäj ugän nämo. U webe yabäjgärip tanjppäj yäwarän täktagän nadäk täkañ. Momi täkta gäripi nadäk täkañ, u däpmäj tärenajä nämo. Ude täjkañ ämawewe nadäkiniki kehäromi nämo udewani täjyäkjat-pewä momi täk täkañ. Täjkañ äma ätuta nämo nadäk täkañ. Nämoinik, initagän nadäkinik täjppäj iniken gärip däpmäj tärektagän nadäjneñ kuñat täkañ. Unita Anututä api däpmäj morewek. ^{15^u Kädet siwonjita mäde ut imijppäj tängunguñ täntäjñ kuñat täkañ. Uwä Beo täjo nanaki wäpi Balam unitäjo kädet kuroj iwat täkañ. Balam uwä monejta yänpäj kädet waki täkta gäripi nadäjuk. ^{16^v Ude täntäjñ kuñtäyon doñki, man nämo yäk täkañ upäjkañ doñki kubätä ämatä-yäj man iwetpäj Balam ñode kañ-yäjuk; ‘Tängunguñ kädet täk täyan u kañ pe! yäk.’}}

^o 2:7 Stt 19:1-16   ^p 2:9 1Ko 10:13; Jud 6   ^q 2:10 Jud 7-8,16   ^r 2:11 Jud 9   ^s 2:12 Jud 10
^t 2:13 Jud 12   ^u 2:15 Nam 22:7; Jud 11; Rev 2:14   ^v 2:16 Nam 22:28-35

^{17^w} Täŋpäkaŋ profet jopi uwä ume dapuri kawuk täwani udewani. Ba gubam mänittä piäŋ äreyäŋ täŋpän jopjop kuk täkaŋ udewani. U täŋkentäk kubä täga nämo täneŋ. Unita äma udewanita Anututä yotpärare bipmäŋ urani wakiinik kubä peŋ yämiŋkuko uken api itneŋ. ^{18^x} U gup yäpmäŋ ärokärok man bumta yäjtäŋ kuŋat täkaŋ. Täŋkaŋ äbot täŋpani guŋ äbot täŋo täktäk kädet waki apigän pewanipäŋ täŋyäkŋat-pewä gup täŋo kaŋgärip kädet mebäri mebäri äneŋi iwat täkaŋ. ^{19^y} U bänep ärik-ärik man node yäwet täkaŋ; Nin niwarän tänayäŋ täŋo uyaku säkgämän-inik api itneŋ. Ude yäk täkaŋ upäŋkaŋ iniwä säkgämän nämo it täkaŋ. Nämo, u imaka täŋpäwak ikek unita watä epän täŋ imik täkaŋ. Unita node nadäwut; Imaka kubätä intäjukun täŋ gameko uwä, gäk unitäŋo watä epän ämani jopi ude iren.

^{20^z} Unita äma udewanita node yäwa nadäwut; Bian äma uwä waki keri-ken nanik nimagurani Ekäninin Jesu Kristo unita nadäŋ imikinik täŋirä Jesutä täŋkentäŋ yämiŋpäŋ kome terak waki täktäk kädet kudup yärepmit moreŋkuŋ. Yärepmit moreŋkuŋ upäŋkaŋ äneŋi äyäŋutpeŋ kädet wakiken irirä unitä topmäŋpäŋ yepmäŋitkuk. Eruk äma udewani uwä wakiken bian itkuŋo u irepmitpäŋ wakiinik-inik-ken itkaŋ. ^{21^a} Unita kowata wakiinik yäpmäktä biŋam. Pengän Jesu täŋo kädet siwoŋita nämo nadäwä tumbuŋ yäwänäku täga bumik itkäneŋ. Upäŋkaŋ uwä kädet siwoŋita nadäwä tumbuŋopäŋ äneŋi äyäŋutpeŋ man kudupi yäwetpäŋ yäwoŋjarewani u mäde ut imiŋkuŋo unita kowata wakitä wakiinik api yäpneŋ. ^{22^b} Kädet u täŋkuŋo unita man kubä node kudän täwani u burenı täyak; Aŋtä aŋek aŋeŋpäŋ peŋkaŋ äneŋi nak täkaŋ. Ba kubä pen node; But kubä ume ärut imiŋpäŋ pewäkaŋ äneŋi kumaŋ pängku okä näbä gänaŋ dumäk täkaŋ.

Jesu bureni-inik api äbek

3 ^{1^c} Notnaye tägagämän, bänepjin-ken nadäk siwoŋi pewä ahäkta man kudän intäjukun kudän täŋ tamiŋkuro ukät kubä node man bian nadäwani u äneŋi yäŋkodak taŋpän täwet. ^{2^d} Imaka kämi ahänayäŋ täkaŋ profet kudupi bianitä yäwani unita äneŋi juku piwut yäŋpäŋ täwet. Ba jukuman waki keri-ken nimagurani Ekäninintä aposoro meniken yäŋħħäŋ tamiŋkuko unita guŋ täneŋ yäŋpäŋ man node täwet. ^{3-4^{e f}} Täŋpäkaŋ imaka taŋi intä nadänaŋi u node; Tärektärek kadäni keräp taŋirän ämatä iniken gärip iwatpäŋ sära man node api yäneŋ; Äbäkta yäŋkuko u burenı de? Äbek oratä irä wawäpäŋ kumbuŋ-ken unitä pääbä apiŋo itkamäŋ-ken imaka imaka kunum kenta kome ahäŋpäŋ irirän

^w 2:17 Jud 12:13   ^x 2:18 Jud 16   ^y 2:19 Jon 8:34   ^z 2:20 Mat 12:45   ^a 2:21 Luk 12:47-48

^b 2:22 Snd 26:11   ^c 3:1 2Pi 1:13   ^d 3:2 Jud 17   ^e 3:3 1Ti 4:1; Jud 18   ^f 3:4 Ais 5:19; Ese 12:22; Mat 24:48

itkujo udegän itkaŋ ḥo yäk. Nämo api äbek! yäŋ api yäneŋ. ^{5^g} Ude yäk täkaŋ uwä imaka bian ahäŋkujo unita guŋ taŋpäj ukeŋjode yäŋ yäk täkaŋ. Upäŋkaŋ bian imaka inidegän nämo itkuŋ. Anutu täjo meni jinom terak kunum kenta kome ahäŋkumän. Täŋkaŋ Anututä yäŋpewän kometä ume gänaŋ nanik kwawak abäŋpäj ume bämopi-ken itkuk. ^{6^h} Täŋkukopäj mäden Anututä ini äneŋi yäŋirän ume tokŋeŋpäj kome biani u kudup peŋ awähutkuk. ⁷Eruk apiŋo kunum kenta kome udegän Anututä yäŋirän itkamän. U jop nämo itkamän, u kädäptä ijiŋ paotta biŋam itkamän. Yäpmäj danik-danik kadäni-ken kunum kenta kome-kät ämawewe Anututa mäde ut imik täkaŋ u kudup api paot moreneŋ.

^{8ⁱ} Unita notnaye tägagämän, imaka ḥodeta nämo guŋ täneŋ; Ekäntä kadäni nämo danik täyak. Unitäŋo nadäk-nadäkken kepma kubä uwä obaŋ 1,000 ude bumik. Täŋpäkaŋ obaŋ 1,000 uwä kepma kubä ude. ^{9^j} Kadäni nämo danik täyak unita ḥode yänaŋi nämo; Api äbek yäŋ yäŋkukopäj bäräyeŋ nämo äbätag. Eruk bäräyeŋ nämo äbätag uwä mebäri ḥodeta; Ekäntä äma ba webe kubätä paot-paotta biŋam täkta gäripi nämo nadätag. Kuduptagän bänepi äyäŋutpäj näkken äbut yäŋpäj nadäŋ tamiŋkaŋ kwikinik itsämäŋtak.

^{10^k} Upäŋkaŋ Ekäni täjo Kadäni u, iwantä äbäk täkaŋ ude, pit kubägän api ahäwek. Täŋirän kunum mämä yäŋjäwat pit kubägän api paorek. Ba imaka imakani u gänaŋ itkaŋ u kädäptä api ijiŋ morewek. Täŋkaŋ kome ini ba imaka imakani u terak itkaŋ u kudup udegän api paotneŋ. ¹¹Kädet ude terak imaka päke u kudup api paotnejo unita in irit kuŋat-kuŋat kädet jidewani upäŋ iwatneŋ? Uwä ḥode; Inäwä irit kuŋat-kuŋatjin kudup Anututa imij moreŋpäj kädet siwoŋi, Anututä iniken ugänpäj iwat täkot. ^{12^l} Kädet ude kuŋatkaj Anutu täjo kadäni pähaptä bäräyeŋ ahäwän yäŋkaŋ dapun käroŋ täŋpäj itsämäŋkot. Nadäkaŋ, kadäni ugän kunum api ijiŋ paorek ba imaka imaka kunum terak itkaŋ u kudup api mutneŋ. ^{13^m} Upäŋkaŋ ninäwä imaka Anututä nimikta yäŋkehäromtak man yäŋuko unita itsämäŋkamäj. Uwä kunum kenta kome kodaki, irit kuŋat-kuŋat kädet siwoŋjtä tokŋejen pärekta yäwani u.

Ket nadäŋpäj Ekänta itsämäŋkäna

¹⁴Eruk notnaye, kadäni pähap unita itsämäŋit itsämäŋit Anutu ijamiken momi nämo, siwoŋi kuŋatta gwäk pimiŋpäj kuŋat täkot. Täŋkaŋ Anutu-kät bänep kubägän itpäj kuŋatta epäni täk täkot. ^{15ⁿ} Unita ket nadäwut; Anututä ämawewe bänepi äyäŋutpäj inita biŋam täkta unita yäŋpäj itsämäŋtak. Man u kudupi nämo. Anututä notninpak

^g 3:5 Stt 1:6-9   ^h 3:6 Stt 7:11-21, 2Pi 2:5   ⁱ 3:8 Sam 90:4   ^j 3:9 Hab 2:3, 1Ti 2:4

^k 3:10 1Te 5:2; Mat 24:29,35   ^l 3:12 Ais 34:4   ^m 3:13 Ais 65:17; Ais 66:22; Rev 21:1,27

ⁿ 3:15 Rom 2:4, 2Pi 3:9

Polta man kädet u imijirän yäηpäη kudän täηpäη tamijkuko u udegän.

¹⁶ Poltä manbiŋam kubäkubä kudän täk täyak uwä man u nkekgän.

Bureni, Pol täjo manbiŋam ätu mebäri nadäna tumäkta pipiri täk täkamäη. Unita äma ätu bänep nadäk-nadäk kubägän nämo injirani, ba Anutu täjo man burenita nämo nadäwä tumbanitä Pol täjo man ätu yäpmäη äyäηutpäη goret yäηjahäk täkaη, ba Anutu täjo man ätuta täk täkaη udegän. Ude täk täkaη uwä paotta biŋam.

¹⁷º Upäηkaη notnaye, kudän udewani kämi api ahäwek yäη uku nadäk täkaη unita injinta ket nadäηpäη kuŋat täkot. Täηyäkñarani äma, Anutu täjo man täηpäwawani unitä täj-täkñarani täηpäη man jopi täwerirä nadäkinikjin kehäromi u pewä putärewäpäη säkgämän itkaη u irepmitpäη wakiken äpmoneŋta! ¹⁸º Täηpäkaη Jesu Kristo u Ekänin ba waki keri-ken nanik nimagurani. Unitä orakoraki tamik täyak unitäηo mebäri, ba iniken täktäkita yäηpäη-nadäk täηpäη nadäwä tumbäpäη kehäromigän kaŋ irut. Täηpäkaη wäp biŋam ärowani, peŋyäŋek ikek ba iniŋoret man kudup Jesu Kristoken tärek-täreki nämo it yäpmäη kuk täyon. U buren!

º 3:17 Mak 13:5,33, 1Ko 10:12   º 3:18 Jud 25